

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení:
Academia rerum civilium - Vysoké škola politických a společenských věd, s.r.o.
Kolín
Červen 2012

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 3/2011 ve dnech 20. – 22. 6 2011, že v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), bude provedeno hodnocení Academia rerum civilium – Vysoké školy politických a společenských věd, s.r.o. v Kolíně (dále ARC-VŠPSV).

Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Jan Holzer, Vlastimil Fiala, Petr Vymětal, Blanka Říchová a zástupce Studentské komory Rady vysokých škol. Studentská komora navrhla pro účast na hodnocení Daniela Suchánka.

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- ze sebehodnotící zprávy zpracované vedením ARC-VŠPSV,
- z výroční zprávy za rok 2010 a aktualizace dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro rok 2011,
- ze zápisů a prezenčních listin jednání Akademické rady od roku 2008 po současnost,
- ze zápisu z kolegia rektora z května 2011 a z března 2012,
- z vybraného vzorku bakalářských prací, posudků, studijní dokumentace absolventů studia, včetně studentů z pobočky v Havířově,
- z informací přístupných na webových stránkách ARC-VŠPSV,
- z vnitřních předpisů ARC-VŠPSV,
- ze statistiky pracovního vytížení docentů a profesorů na plný úvazek na ARC-VŠPSV,
- z údajů přístupných v rámci informačního systému školy a vedení studijní evidence,
- z dokumentace k praxím,
- z poznatků získaných návštěvou ARC-VŠPSV.

Návštěva účelové pracovní na ARC-VŠPSV se uskutečnila 11. května 2012 ve složení: Vladimíra Dvořáková, Jan Holzer, Vlastimil Fiala, Petr Vymětal, Daniel Suchánek. Součástí návštěvy byla diskuse vedená na základě předchozího rozboru podkladových materiálů s vedením ARC-VŠPSV a akademickými pracovníky, diskuse se studenty a dotazníkové šetření vybraných skupin studentů (12 studentů 2. ročníku prezenční formy studia a 35 studentů 2. ročníku kombinované formy studia). Účelová pracovní skupina si prohlédla prostory školy, včetně knihovny, ověřila způsob vedení studijní dokumentace, způsob zveřejňování závěrečných prací a hodnocení jejich kvality, včetně kvality posudků, kvalitu a organizaci tvůrčí a výzkumné činnosti, projednala organizaci a systém praxí, včetně zpráv a hodnocení praxí (evaluace studenta, evaluace pracoviště, smlouvy o praxi, způsob vedení). AK konstatuje vstřícné jednání, ARC-VŠPSV poskytla všechny požadované podklady, včetně věcí vyžádaných přímo na jednání.

Vývoj ARC-VŠPSV

ARC-VŠPSV vznikla 17. 11. 2003. Vzdělávací činnost byla zahájena v roce 2003 v bakalářském studijním programu „Politologie“, oboru „Politologie“ v prezenční a kombinované formě studia, které škola realizuje dodnes.

V současnosti má ARC-VŠPSV 398 absolventů, na škole studuje 67 studentů v prezenční formě a 281 v kombinované formě studia.

Výuka je realizována v Kolíně a od roku 2009 na pobočce v Havířově, kam byli převzati studenti původně studující na polské Akademii humanitně ekonomické z Lodže v Havířově (polská akreditace). Pobočka v Havířově by měla ukončit svou činnost v červnu 2012.

1. Schopnost kritické reflexe vývoje na škole a schopnost přijímat adekvátní opatření

Sebehodnotící zpráva vyžádaná účelovou pracovní skupinou byla pečlivě zpracovaná, ale dostatečně nevyjadřovala schopnost kritické sebereflexe. Projevovala se snaha nadhodnocovat některé aktivity, například výzkumnou činnost či publikační aktivity. Je zjevné, že škola nemá zcela ujasněnou svou „misi“, k níž by směřovala svůj vývoj. Trvale se objevují představy o získání magisterského programu (dlouhodobý záměr, sebehodnotící zpráva), k čemuž rozvoj školy kvalitativně nesměřuje a splnění kritérií by vyžadovalo velké změny z hlediska personálního zabezpečení a rozvoje výzkumných aktivit. Zároveň se neobjevuje promyšlenější strategie rozvoje, která by navazovala a dále rozvíjela silné stránky školy – regionální zakotvení, propojení s praxí, tvůrčí činnost (konference).

2. Orgány školy a organizační zabezpečení výuky

Akademická rada školy má velmi prestižní složení, pravidelně se schází, ovšem podle prezenčních listin kontrolovaných od roku 2008 nejvýznamnější členové se jednání neúčastní. Na škole existuje i akademický senát, v němž zasedají také zástupci studentů.

Jisté nejasnosti se objevují z hlediska organizace výuky, některé klíčové předměty jsou vyučovány blokovou výukou, upřesňování rozvrhů se koná pravidelně koncem každého týdne. Semestr trvá oficiálně 14 týdnů, fakticky 12 týdnů, 2 týdny jsou jistou rezervou pro případ, kdy výuka odpadne.

3. Personální zabezpečení

Personální zabezpečení se vyznačuje relativní stabilitou, mnozí čelní vyučující z řad profesorů a docentů působí na vysoké škole dlouhodobě, což jistě vytváří příznivou atmosféru a posiluje kontinuitu. Ne zcela přesné údaje byly uvedeny ohledně jejich působení na dalších pracovištích, zejména na Slovensku. Nicméně úvazky pracovníků ARC – VŠPSV jsou v souladu se standardy AK (do 0,75, resp. garant do 0,5). Vytížení profesorů a docentů na plný úvazek z hlediska pedagogického působení není zcela vyrovnané, mělo by se zvýšit, respektive vyrovnat i počet bakalářských prací, které vedou docenti a profesori – množství v letošním roce se pohybuje od počtu vedení jedné práce po sedmáct.

Pozitivně lze hodnotit zvyšování kvalifikace zejména z hlediska doktorského studia, kdy jeden pracovník studium úspěšně ukončil, jiní pokračují dle studijních plánů. Celková orientace školy na spolupracovníky ze Slovenska se projevuje i v orientaci na zvyšování kvalifikace (doktorské studium, habilitace apod.) dle slovenských akreditací. Větší orientace na české prostředí by posílila kontakty s českou akademickou obcí.

4. Publikační činnost

Vedení školy si uvědomuje nutnost zvyšovat publikační aktivitu akademických pracovníků vysoké školy, ale je nutné upozornit na to, že zvýšení publikační činnosti prostřednictvím vlastního časopisu či nakladatelské činnosti není cestou zvyšování kvality publikací. Navíc ve zprávě uvedený časopis *Historická sociologie* není vydáván samostatně vysokou školou, ale ve spolupráci s FHS UK, což v hodnotící zprávě uvedeno nebylo. Časopis je vydáván nakladatelstvím ARC – VŠPSV, je financován pouze ze zdrojů ARC – VŠPSV, výkonný redaktor je zaměstnancem ARC – VŠPSV, pouze část členů redakční rady zastupuje UK.

5. Transparentnost studia

AK prověřila transparentnost studia, přičemž se zaměřila na vnitřní předpisy a jejich dodržování. Konstatovala, že škola jen výjimečně uznává zkoušky z jiných škol, vyšších odborných škol či celoživotního vzdělávání, s výjimkou pobočky Havířov (viz dále). Individuální studijní plány jsou výjimečné a zdůvodněné, akademická rada schvaluje jmenování členů komisí pro státní závěrečné zkoušky atd.

Bakalářské práce jsou dostupné v knihovně školy, posudky jsou ale odděleně na studijním oddělení. Lze doporučit, aby do prací byly vkládány i kopie posudků, zákon vyžaduje zveřejňování prací i s posudky.

Určitý problém spočívá v tom, že o uznání zkoušek rozhoduje prorektor pro studijní záležitosti bez nutnosti konzultovat s vyučujícím daného předmětu. Naprosto nevyhovující byl mechanismus i rozsah uznání zkoušek na pobočce v Havířově (viz dále).

6. Kvalita vzdělávacího procesu

AK hodnotila kvalitu obhájených bakalářských prací a kvalitu posudků u oboru politologie. Témata prací ne vždy odpovídají politologickému zaměření (například revitalizace panelových domů, šikana, psychologie policejních zásahů, vojenský prostor Milovce) nebo přístup odpovídal spíše oboru historie nebo kriminologie. Naprosto neodpovídající byla témata v Havířově.

AK se zaměřila na kvalitu závěrečných prací od roku 2008 po současnost. Kvalita prací a posudků má částečně vzestupnou tendenci, posudkům prospělo vytvoření standardizovaného formuláře kombinovaného se slovním hodnocením. Přesto zůstává řada nedostatků, jež by bylo vhodné zlepšovat. U posudků dbát skutečně na to, aby byl dostatečný slovní komentář, občas slovní hodnocení zcela chybí či je uvedena pouze jedna věta. Ne vždy posudek odpovídá kvalitě prací či jejímu konečnému hodnocení. U prací je třeba zlepšit „řemeslné“ schopnosti studentů. Velmi nestandardní bývá úvod (chybí některé základní prvky – formulování výzkumné otázky, metoda, rozbor pramenů a literatury) a z toho logicky vyplývá závěr, který neodpovídá na otázky a je také velmi krátký. Studenti nerozlišují prameny a literaturu, seznam použité literatury bývá velmi omezený, málokdy je použita zahraniční literatura či základní teoretická literatura. Nalezneme celé pasáže, kdy se práce opírají pouze o jeden zdroj. Není sjednocena citační norma, mnohdy citace zdrojů v textu jsou nedostatečné. Určitě by pomohlo, pokud by škola vytvořila nějaký základní manuál, který by sjednotil

požadavky a kvalitu jednotlivých prací. Z hlediska vedení bakalářských prací AK konstatovala nerovnoměrné rozložení zátěže mezi jednotlivé vyučující.

AK se zaměřila i na průběh a organizaci praxí, které jsou pro bakalářské studium na vysoké škole neuniverzitního typu velmi podstatné. Student je hodnocen na daném pracovišti a sám píše zprávu o průběhu praxe.

Slabou stránkou vysoké školy je mobilita studentů. Do zahraničí vyjíždí minimální počet studentů i učitelů, na školu ARC-VŠPSV zatím studenti fakticky nepřijíždějí, mobilita učitelů je také nízká. Tato skutečnost je částečně dána krátkou dobou fungování programu ERASMUS na škole, nízkým zájmem studentů, kde převažují studenti kombinované formy studia. Je také skutečností, že programu ERASMUS se většinou účastní studenti magisterských programů, což zde nepřichází v úvahu.

Vedení školy se pravidelně na kolegiu rektora zabývá vyhodnocením kvality výuky, podklady má na základě dotazníkového šetření a přijímá určitá doporučení ke zlepšení kvality. Vedení školy hovoří i o dobrém pracovním uplatnění absolventů, ale není vypracován systém spolupráce s absolventy či přesnější způsob zjišťování jejich uplatnění.

7. Tvůrčí činnost

Tvůrčí činnost na škole odpovídá požadavkům na bakalářský studijní obor, pozitivně lze hodnotit zejména konference, které se pravidelně na škole organizují a jichž se účastní i pracovníci z jiných vysokých škol z ČR i SR. Z těchto konferencí vycházejí sborníky. Pozitivně lze hodnotit i aktivity spjaté s regionem, ve kterém škola působí. Školou uváděná výzkumná činnost není realizována na této škole, jednotliví pracovníci se některých výzkumů účastní na jiných vysokoškolských pracovištích.

8. Pobočka Havířov

ARC-VŠPSV vytvořila v roce 2009 pobočku v Havířově, kde převzala studenty, kteří své studium začali na polské vysoké škole Akademii humanitně ekonomické v Lodži. Ve zprávě ARC-VŠPSV bylo uvedeno, že bylo přijato 75 studentů studujících politologii, ale při provedené kontrole studijní dokumentace některých studentů z Havířova bylo zjištěno, že studenti původně studovali program pedagogika, obor resocializační pedagogika. Tomu odpovídala i témata bakalářských prací (například Týrání dětí, Resocializace drogově závislých, Domácí násilí). Ačkoli škola uvádí, že studenti v Havířově studovali podle stejného

programu jako studenti v Kolíně, skutečnost svědčí o něčem jiném. Studentům byly uznány i kurzy, které původně neabsolvovali. Podle studijní dokumentace (výpis absolvovaných předmětů podle polské akreditace a uznané předměty) jsou problematické zejména tyto předměty: Úvod do studia politologie, ekonomie, metodologie politických věd, soudobé politické dějiny, úvod do ústavního a mezinárodního práva, základy logiky a statistiky, management, média a politika, globalizace a její důsledky, systém politických stran v ČR, veřejné mínění a jeho výzkum. Těmto předmětům ani vzdáleně neodpovídal žádný předmět, který studenti absolvovali v rámci dřívějšího studia. Další otázky lze mít nad Sociologií politiky (absolvovali úvod do sociologie a sociologii výchovy), dějinami politického myšlení a filozofii a moderní politika (absolvovali základy filozofie). Spolu s tématy bakalářské práce lze skutečně pochybovat o tom, zda profil absolventa odpovídá oboru politologie.

9. Hodnocení z pohledu studentů

Zástupce Studentské komory Rady vysokých škol provedl anonymní dotazníkové šetření, kterého se účastnilo 12 studentů 2. ročníku prezenční formy studia a 35 studentů 2. ročníku kombinované formy studia. S mnohými ještě osobně hovořil a jednotlivé problematické body z dotazníku dále rozebral.

Studenti denního studia mezi slabé stránky své školy zařadili pozdní informování o upřesnění rozvrhu hodin, které probíhá většinou ve čtvrtek (někdy i v pátek) a týká se změn na následující týden. Největší problémy jim vznikají u blokové výuky připadající na pondělí, která jim brání dlouhodobému plánování jejich dalších aktivit. Studenti kombinovaného studia poukazují na malou informovanost ze strany studijního oddělení. Přivítali by vstřícnější a rychlejší interakci na jejich dotazy a připomínky a navrhují vytvoření krátkého manuálu s nejčastějšími otázkami ke studiu a odpovědi na ně. Z hlediska materiálového a prostorového vybavení by studenti uvítali studovnu či jinou místnost vyčleněnou výhradně pro samostudium a možnost občerstvení v budově školy, třeba v podobě nápojových či jiných automatů.

Mezi silné stránky školy byl nejčastěji uváděn přátelský a profesionální přístup většiny vyučujících. Spokojenost převládá i s místní knihovnou, která má bohatý knižní fond, odpovídající otevírací dobu a velmi vstřícný a ochotný personál (bylo několikrát zdůrazněno nezávisle na sobě).

Zástupce Studentské komory Rady vysokých škol konstatuje, že škola nevysílá do tohoto orgánu žádného svého delegáta, což obzvláště u politologické vysokoškolské instituce považuje za nevyužitou příležitost.

10. Informační a přístrojové zabezpečení

Budova školy v Kolíně odpovídá požadavkům na uskutečňování studijního programu. Knihovní fond obsahuje základní a doporučenou studijní literaturu k danému oboru, základ knihovny tvoří fond, jež škola získala z odkazu profesora Theodora Syllaby. Nejsou k dispozici elektronické databáze, které by umožňovaly přístup k zahraničním zdrojům. Zabezpečení pobočky v Havířově účelová pracovní skupina nehodnotila vzhledem k tomu, že v červnu 2012 bude její činnost ukončena.

Závěry:

ARC-VŠPSV uskutečňuje bakalářský studijní program Politologie s oborem Politologie. Pokud hodnotíme průběh a kvalitu vzdělávacího procesu a tvůrčí činnosti v Kolíně, v zásadě odpovídá bakalářskému stupni studia oboru politologie. Realizace bakalářského studia politologie v Havířově, které končí v červnu 2012, ovšem neodpovídala základním požadavkům na obor politologie a představovala výrazný hazard s akreditací a pověstí vysoké školy.

Doporučení pro vedení vysoké školy

1. Vytvořit si systém vnitřního hodnocení kvality, realisticky hodnotit silné a slabé stránky školy.
2. Ukončit dle plánu činnost pobočky v Havířově. Neopakovat podobné experimenty, které ohrožují akreditaci oboru.
3. Vytvářet podmínky pro odborný růst pracovníků (studium v doktorských programech, habilitace), při zvyšování kvalifikace posílit orientaci na českou odbornou komunitu.
4. Orientovat pracovníky na publikační činnost mimo vlastní nakladatelské zdroje.
5. Sledovat vytížení jednotlivých pracovníků při vedení bakalářských prací.
6. Upravit studijní řád, aby uznávání předmětů mohl prorektor činit pouze po stanovisku vyučujícího daného předmětu.

7. Připravit elektronický systém zveřejňování prací, k dosud zveřejněným pracím v knihovně přidat kopie posudků.
8. Omezit blokovou výuku u studentů prezenčního studia.
9. Posílit knihovní fond elektronickými databázemi.
10. Prohlubovat mezinárodní spolupráci a mobility (studentů i vyučujících).
11. Dbát o udržení standardu praxí, respektive zvyšování kvality. Pravidelně se na vedení školy věnovat vyhodnocení praxí a hlouběji analyzovat hodnocení výuky ze strany studentů.
12. Dále rozvíjet tvůrčí činnost, posilovat možnost zapojení studentů do této činnosti.